

VANTAAN SEURAKUNTIEN STRATEGIA 2020

Rohkeasti armon asialla

Yhteinen kirkkoneuvosto 7.12.2016
Yhteinen kirkkovaltuusto 24.1. 2017

VANTAAN SEURAKUNTIEN STRATEGIA 2020

.....	1
VANTAAN SEURAKUNTIEN STRATEGIA 2020	1
1. Strategiaprosessin toteutus	3
2. Kenelle strategia on tarkoitettu?	3
3. Seurakuntien toimintaympäristön analyysi	4
3.1. Toimintaympäristömme muuttuu	4
3.2. Tutkimustiedon systemaattinen hyödyntäminen	4
3.3. Vantaalaisten profiloituminen eri segmentteihin	5
3.4. Erilaisten ihmisryhmien (segmentit) tavoittaminen edellyttää erilaisia toimintatapoja	5
4. Vantaan seurakuntien tehtävä, arvot ja visio	6
4.1. Tehtävä	6
4.2. Arvot	7
4.3. Visio	7
5. Vision toteuttamista ohjaavat yhteiset linjaukset	8
5.1. Seurakunta tukee arjen kristillisyyttä ja kutsuu kaikkia ihmisiä uskomaan Jeesukseen Kristukseen	8
5.2. Seurakunta ottaa toiminnassa ja palveluissa entistä paremmin huomioon erilaisten ihmisten tarpeet ja odotukset	9
5.3. Seurakunta on hyvän tekemisen kanava	10
5.4. Seurakunta tukee hengellistä elämää aktiivisesti median välityksellä	10
5.5. Seurakunta toimii siellä, missä ihmiset ovat	10
5.6. Seurakuntalaiset tuovat kykynsä käyttöön osallistumalla toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen	11
5.7. Kulttuurien moninaisuus näkyy kaikessa seurakunnan toiminnassa	11
6. Resurssit, rakenteet ja yhteistyö sekä tukipalvelut	11
6.1. Resurssit	11
6.2. Rakenteet ja yhteistyö	12
6.3. Tukipalvelut	12
7. Strategian seurannan järjestäminen	13

1. Strategiaprosessin toteutus

Strategia voidaan määritellä kuvaukseksi siitä, miten seurakuntien inhimillisiä ja taloudellisia resursseja käytetään asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Strategian laatimisen ja toteutumisen keskeinen elementti on se, että siihen osallistuvat laajasti sekä luottamushenkilöt että työntekijät. Vantaan seurakuntien strategian 2020 laatimisen lähtökohtana on ollut laajasta, syksyllä 2015 toteutetusta kyselystä saatu palaute. Vuoden 2016 loppuun asti voimassa olevan strategian päivittämiseksi kaikilta luottamushenkilöiltä seurakuntaneuvostoissa, yhteisessä kirkkovaltuustossa, yhteisessä kirkkoneuvostossa, yhteisissä johtokunnissa (kiinteistöjohtokunta ja yhteisen seurakuntatyön johtokunta) ja yhteisissä toimikunnissa (suunnittelutoimikunta ja Vantaan Laurin toimitusneuvosto) sekä kaikilta työntekijöiltä pyydettiin palautetta strategian eri osa-alueista. Kyselyn toteutti internetkyselynä Era Kurronen EraProsta.

Kyselyyn vastasi 51 % luottamushenkilöistä ja 52 % työntekijöistä. Yhteenvedo kyselyn tuloksista on esitelty luottamushenkilöille strategiaseminaarissa maaliskuussa 2016 ja yhteinen kirkkovaltuusto on merkinnyt yhteenvedon tiedokseen kesäkuussa 2016. Työntekijöille yhteenvedo on ollut esillä seurakuntien intranet-sivuilla.

Strategiapäivityksen valmistelua varten yhteinen kirkkoneuvosto on asettanut avukseen suunnittelutoimikunnan. Saadun strategiapalautteen perusteella suunnittelutoimikunta on ohjannut strategian valmistelutyötä ja ehdotus päivitettyksi Vantaan seurakuntien strategiaksi 2020 on laadittu syyskuussa 2016. Suunnittelutoimikuntaan ovat kuuluneet seuraavat henkilöt: Eve Rämö (puheenjohtaja), Heikki Hilli (varapuheenjohtaja), Taina Hautala, Risto Hiltunen, Loviisa Kaartokallio, Hilikka Kemppinen, Tapio Leskinen, Soile Niemi, Mia Salminvuo, Tom Sergelius, Jouni Tiainen ja Marianne Träskman. Puheoikeudella kokouksiin ovat osallistuneet yhteisen kirkkovaltuuston puheenjohtaja Pirjo Ala-Kapee-Hakulinen, yhteisen kirkkovaltuuston varapuheenjohtaja Markku Weckman, yhteisen kirkkoneuvoston puheenjohtaja Janne Silvast, yhteisen kirkkoneuvoston varapuheenjohtaja Raimo Huvila ja kirkkoherrojen kokouksen puheenjohtaja, lääninrovasti Jukka Nevala, talouspäällikkö Juha Venho ja yhteisen seurakuntatyön johtaja Pontus Salmi. Toimikunnan esittelijä on ollut yhtymän johtaja Juha Tuohimäki ja sihteerinä on toiminut johdon sihteerinä Kirsi Viikilä.

Suunnittelutoimikunnan valmistelua on johtanut yhtymän johtaja Juha Tuohimäki ja valmisteluryhmään ovat kuuluneet kirkkoherrojen kokouksen nimeämät kirkkoherrat Laura Maria Latikka ja Hannu Pöntinen sekä kirkkoherra, yhteisen kirkkoneuvoston puheenjohtaja Janne Silvast, päätoimittaja-viestintäjohtaja Pauli Juusela, kärkihankekoordinaattori Katri Korolainen, rekisteripäällikkö Emilia Launonen, yhteisen seurakuntatyön johtaja Pontus Salmi ja johdon sihteerinä Kirsi Viikilä.

Vantaan seurakuntien strategia 2020 on pohjana seurakuntakohtaisille ja yhteisille tehtäväalueittaisille strategioille, ohjelmille ja suuntaviivoille. Tällaisia ovat muun muassa henkilöstöohjelma, talouslinjaukset, diakoniastrategia, viestintästrategia, koulutyön strategia, sairaalasielunhoidon strategia, kiinteistöstrategia, perheneuvonnan strategia, kansainvälisen työn suuntaviivat sekä tietohallintostrategia.

2. Kenelle strategia on tarkoitettu?

Strategia on suunnitelma, jolla yhteiset tavoitteet ja päämäärät saavutetaan. Strategiassa määritellään seurakuntien tehtävä, arvot, visio ja vision toteuttamista ohjaavat yhteiset linjaukset. Strategia edellyttää tuekseen tarkempaa toimenpidesuunnitelmaa, joka on tarkoitus hyväksyä vuosittain talousarviossa ja kolmivuotisessa toiminta- ja taloussuunnitelmassa.

Strategia on pohja henkilöstön toiminnalle, suuntaviiva pidemmän aikavälin päätöksenteolle luottamuselimissä sekä viesti seurakuntalaisille ja vantaalaisille.

Strategiaan sitoutumista ja sen mukaisesti toimimista voidaan helpottaa yhteisöllisellä johtamisella ja ottamalla huomioon mahdollisimman laajasti henkilöstön ja luottamushenkilöiden näkemyksiä ja toiveita strategian muodostamisessa.

Strategia vastaa kysymykseen, mitä Vantaan seurakunnat tekevät ja miksi, jotta ne voivat toteuttaa omaa tehtäväänsä mahdollisimman hyvin. Vuosittaisia toimintasuunnitelmia laatiessaan seurakunnat ja yhteisten palveluiden yksiköt suunnittelevat, mitä strategian mukaisia toimenpiteitä konkreettisesti tehdään ja kenelle. Toimintakertomuksissa arvioidaan toimenpiteiden onnistumista.

Strategiasta on laadittu seurakuntalaisille tarkoitettu kuva ja erikseen työntekijöille laadittu kuva ja kuvaa selittävä teksti.

Strategian käsittelyssä tämä asiakirja toimii päätösasiakirjana. Strategiakuvat ovat keskeisiä strategian viestimisessä seurakuntalaisille, suurelle yleisölle ja työntekijöille.

3. Seurakuntien toimintaympäristön analyysi

3.1. Toimintaympäristömme muuttuu

Toimintaympäristön analyysin pohjaksi yhteinen kirkkovaltuusto nosti esiin keväällä 2016 seuraavia seurakuntien toimintaympäristön muutoksen tunnuspiirteitä Vantaalla:

- maallistuminen sekä kristillisten arvojen ja yhtenäiskulttuurin rapautuminen
- monikulttuurisuuden lisääntyminen
- kirkkoa arvostetaan hyvän tekijänä
- ihmisten kaipuu hengellisyyteen ja Jumalan läsnäoloon ei ole vähentymässä
- väestö ikääntyy ja monenlainen eriarvoisuus kasvaa
- kristittyjen polarisoituminen
- evankelis-luterilaiseen kirkkoon kuulumisen laskee, vaikka jäsenmäärä ei juuri laskisikaan
- seurakuntien talous tiukkenee
- tarve uudensuuntauksiin toimintatapoihin kasvaa
- kirkon jäykät rakenteet ja toimintatavat hidastavat muutosten tekemistä ja innovatiivista toimintatapaa
- verkostoissa toimiminen lisääntyy.

3.2. Tutkimustiedon systemaattinen hyödyntäminen

Kaikissa Vantaan seurakunnissa ja yhteisissä palveluissa on viime vuosina hyödynnetty Jäsen360 -segmentointityökalua, jonka avulla analysoidaan, millaisia ihmisiä kaupungissamme asuu. Työkalun viimeisessä päivityksessä on hyödynnetty viimeisintä loka-marraskuussa 2015 tehtyä Gallup Ecclesiastica -kyselyä, jota tullaan hyödyntämään marraskuussa 2016 ilmestyvässä Kirkon nelivuotiskertomuksessa. Sen avulla kartoitettiin tarkasti suomalaisten uskonnolliset arvot ja kirkollinen aktiivisuus.

Kyselyn mukaan kirkon jäsenet mainitsivat tärkeimmiksi kirkkoon kuulumisen syiksi kirkon auttamistyön ja kulttuurihistoriallisen perinnön ylläpitämisen. Kirkolliset toimitukset ovat kolmanneksi tärkein kirkkoon kuulumisen syy, mutta niiden merkitys on laskenut erityisesti miesten keskuudessa. Kirkon opettama usko ja henkilökohtaisen uskon vahvistuminen ovat koko maassa tärkeitä syitä kirkkoon kuulumiselle enää alle puolelle kirkon jäsenistä ja pääkaupunkiseudulla näiden merkitys on huomattavasti vähäisempää kuin muualla Suomessa. Täällä sekä uskonnottomuus että selvä uskontokielteisyys on selvästi suurempaa kuin muualla Suomessa.

3.3. Vantaalaisten profiloituminen eri segmentteihin

Yli puolet vantaalaisista kuuluu Jäsen360-segmenttityökalun määrittelemään ryhmään ”irraliset”. Heillä on hyvin löyhä side uskoon ja kirkkoon ja arvoiltaan he kokevat olevansa materialisteja, uskonnottomia tai agnostikkoja. He osallistuvat vähän seurakunnan toimintaan ja kirkolla ei ole heidän elämässään suurempaa merkitystä. Jos he kaipaavat kirkollisia palveluita, he hakevat niitä ensisijaisesti internetin välityksellä. Vantaalaisena erityispiirteenä on se, että 18–25-vuotiaista nuorista 95 % kuuluu tähän ryhmään ja myös moni lapsiperheen vanhemmista on irralisten segmenttiryhmän jäsen.

Yli puolet irralisista ei halua vastaanottaa viestintää seurakunnalta ja varsinkin olemassa olevasta seurakunnan kokoavasta toiminnasta viestiminen ei johda heidän tavoittamiseen, vaan sillä saattaa olla Kotimaayhtiöiden tutkimuksen mukaan jopa karkottava vaikutus. Heidät tavoittaa parhaiten niin, että kirkko tulee vastaan heitä yllättävällä ja heidän elämänpiiriin luontevalla tavalla ja heidät kohdataan muualla kuin seurakuntien tiloissa.

Suuri enemmistö vantaalaisista ikäihmisistä on aikoinaan muuttanut Vantaalle ja tuonut samalla mukanaan kotiseutunsa kirkolliset perinteet. Moni seniori kuuluu Jäsen360-analyysissä ”uskollisten” ryhmään, jossa korostuu edelleen perinteinen käsitys uskosta ja kirkon opeista. He osallistuvat myös kohtuullisen aktiivisesti kirkon toimintaan. Uskollisia on vantaalaisista vajaa neljännes, mutta luonnollisen poistuman kautta tämän ryhmän osuus vähenee vuosittain.

Vajaa viidennes vantaalaisista on Jäsen360-tutkimuksen mukaan ns. ”maltillisia”, jotka ovat vakiintuneita ja varovaisia ja heillä on suhteellisen perinteiset käsitykset kirkosta ja uskosta. Tämä ei kuitenkaan näy heidän elämässään enää uskonnollisena aktiivisuutena, sillä kaksi kolmesta maltillisesta ei ole rukoillut lainkaan viime vuosina.

Jäsen360-tutkimuksen neljäs ryhmä ”avomieliset” ovat arvoiltaan liberaaleja, henkisiä ja auttavaisia ja he korostavat erityisesti kirkon auttamistyötä. Heidän osuutensa vantaalaisista on huomattavasti pienempi kuin helsinkiläisistä. Helsingissä avomieliset ovat isoin ryhmä seurakuntien toiminnassa. Tämä ryhmä on kuitenkin Vantaalla kasvamassa erityisesti nuorten naisten joukossa.

3.4. Erilaisten ihmisryhmien (segmentit) tavoittaminen edellyttää erilaisia toimintatapoja

Vantaan seurakunnissa on tutkimusten perusteella ymmärretty, että ei ole loogisesti mielekästä tarjota vain yhtä toimintatapaa kaikille, koska jäsenyyden merkitys on pirstoutunut voimakkaasti. Tavoitteiden saavuttamiseksi on syytä laatia ja suunnitella erityyppisiä kohtaamistapoja eri väestöryhmille, sillä palvelemalla vain yhtä jäsenryhmää entistä paremmin ei tavoiteta välttämättä lainkaan muita ryhmiä.

Näköpiirissä ei ole sellaisia sosiaalisia tai yhteiskunnallisia muutoksia, jotka vahvistaisivat perinteisen kokoavan seurakuntatoiminnan kykyä tavoittaa vantaalaiset. Riippumatta siitä, miten hyvin teemme perinteistä kirkollista työtämme, se ei tavoita merkittävästi uusia ryhmiä. Uusien ihmisryhmien tavoittamiseksi tehtävämme on kehittää toimintatapoja, joiden avulla pääsemme osallisiksi niihin ihmisten elämänpiireihin, joihin seurakunta ei ole aiemmin yleensä kuulunut. On tärkeää oppia kysymään, pitääkö seurakuntalaisen ponnistella päästäkseen seurakunnan yhteyteen vai ponnistelevatko työntekijät ja vapaaehtoiset parantaakseen kykyä kohdata erilaiset ihmiset.

Tämän takia on syytä tehdä tietoisia ja auki kirjoitettuja päätöksiä siitä, mitä ihmisryhmiä tavoitellaan ja palvellaan milläkin resursseilla. Eri ihmisryhmien kohtaaminen vaatii erilaisia toimia ja työ- ja ammattialat ylittäviä ratkaisuja. Kristillisen uskon ja arvojen välittäminen sekä sanoin että teoin vaatii uusien luovien toimintatapojen oppimista. Tähän on pyritty Vantaalla muun

muassa kärkihankkeita luomalla.

Vantaan seurakuntien tulevaisuuden kannalta haastava tieto on se, että välittömässä kirkosta eroamisen vaaravyöhykkeessä on noin 28 prosenttia Vantaan seurakuntien jäsenistä. Vain 23 prosenttia jäsenistämme on niitä, jotka eivät voisi missään tapauksessa erota kirkosta. Irrallisten aiheet erota seurakuntien jäsenyydestä on 2,1-kertainen uskollisiin nähden ja uskollisissa on kolme kertaa enemmän jäsenyydestään täysin varmoja kuin irrallisissa. Tämän takia nuorempien irrallisten ikäluokkien tavoittaminen ja kohtaaminen on ensiarvoisen tärkeää, sillä heidän siteensä kirkkoon ja uskoon on huomattavasti ohuempi kuin seniorijäsenillämme. Tähän tavoittamistyöhön tarvitaan sekä henkilöstöä että vapaaehtoisia.

Monikulttuurisuuden voimakas lisääntyminen Vantaalla tuo seurakunnillemme lisäksi oman haasteensa. Ulkomailla syntyneiden kuulumisessa uskonnollisiin yhdyskuntiin on huomattavasti eroja eri puolilla maata. Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla neljä viidestä ulkomailla syntyneestä kuului väestörekisteriin tai heidän uskonnollinen taustansa oli tuntematon vuonna 2012. Luterilaiseen kirkkoon kuului vain yksi kymmenestä maahanmuuttajasta.

4. Vantaan seurakuntien tehtävä, arvot ja visio

4.1. Tehtävä

Seurakuntien tehtävä on pysyvä ja perustuu Raamattuun.

Tehtävä on ilmaistu muun muassa Jeesuksen opetuslapsilleen antamassa kaste- ja lähetyskäskyssä (Matt. 28:18-20) ja kirkkolain 1 luvussa.:

Matt. 28:18-20: Menkää siis ja tehkää kaikki kansat minun opetuslapsikseni: kastakaa heitä Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen ja opettakaa heitä noudattamaan kaikkea, mitä minä olen käskenyt teidän noudattaa. Ja katso, minä olen teidän kanssanne kaikki päivät maailman loppuun asti.

Kirkkolaki 1:2: Tunnustuksensa mukaisesti kirkko julistaa Jumalan sanaa ja jakaa sakramentteja sekä toimii muutenkin kristillisen sanoman levittämiseksi ja lähimmäisrakkauten toteuttamiseksi.

Kukin aikakausi ja ympäristö vaikuttavat tapoihin, joilla seurakunnan tehtävä ilmaistaan ja toteutetaan. Vantaan seurakuntien tehtävä on olla:

Rohkeasti armon asialla

Tehtävämme ilmaisee, miten toteutamme lähetyskäskyä ja kirkkolaissa määriteltyä kirkon tehtävää Vantaalla.

Armo käsittää Jumalan pelastavan armon meitä ihmisiä kohtaan sekä ihmisten välisen armon. Armon välittäminen sanoin ja teoin on tärkeintä, mitä voimme tässä vaativassa maailmassa tehdä. Se sisältää kaiken: hyväksymisen, rakkauten ja anteeksiannon sekä uudelleen yrittämisen mahdollisuuden ja toivon. Elämä on Jumalan lahja. Ilman armoa ei ole pelastusta.

Kirkkolaissa (KirkkoL 4:1) todetaan, että ”Toteuttaakseen kirkon tehtävää seurakunta huolehtii jumalanpalvelusten pitämisestä, kasteen ja ehtoollisen toimittamisesta sekä muista kirkollisista toimituksista, kristillisestä kasvatuksesta ja opetuksesta, sielunhoidosta, diakoniasta ja lähetystyöstä sekä muista kristilliseen sanomaan perustuvista julistus- ja palvelutehtävistä.”

Olemme osa maailmanlaajuista kirkkoa ja siksi meillä on laajasti vastuu myös lähetystyöstä ja kansainvälisestä diakoniasta.

Uskollisuus seurakuntien ja kirkon tehtävälle ei merkitse valittujen toimintatapojen muuttumattomuutta. Kirkon on pyrittävä kaikissa olosuhteissa parhaalla mahdollisella tavalla huolehtimaan jäsenistöstään.

4.2. Arvot

Arvot yhdistävät meitä, määrittävät meitä kirkon jäseninä ja ohjaavat valintojamme ja työtämme. Ne ohjaavat meitä, kun ratkaisemme pieniä ja suuria asioita ilman täsmällisiä ohjeita.

Sitoudumme työssämme sekä kirkon yhteisesti määriteltyihin arvoihin että Vantaan seurakuntien henkilöstöohjelmassa määriteltyihin arvoihin.

Kirkon yhteiset arvot on määritelty osana kirkon yhteistä strategiaa Kohtaamisen kirkko 2020 ja ne ovat seuraavat:

Usko

- Yhteys armolliseen Jumalaan on kristityn elämän kestävä perusta

Toivo

- Jeesuksen lupaus tulevaisuudesta tuo toivon

Rakkaus

- Pyhä Henki rohkaisee ja auttaa meitä rakastamaan toisiamme

Vantaan seurakuntien henkilöstöohjelmassa on määritelty Vantaan seurakuntien arvot oikeudenmukaisuus, luovuus ja palveluhaluus seuraavasti:

Oikeudenmukaisuutta on muun muassa tasapuolinen ja tasa-arvoinen kohtelu sekä yhteisten toimintasääntöjen laatiminen ja noudattaminen. Henkilöstön näkökulmasta tarvitaan oikeudenmukaisia palkkaus- ja palkitsemisperiaatteita, avointa viestintää sekä yhteisiä linjauksia tasapuolisen ja tasa-arvoisen kohtelun turvaamiseksi.

Luovuutta on rohkeus aloitteellisuuteen, uusiutumiseen ja entisistä toimintatavoista luopumiseen muutostilanteissa. Luovuus edellyttää virheistä oppimista. Työyhteisönä käytämme yhteisiä resurssejamme vaikuttavasti, taloudellisesti ja tuottavasti. Kannustamme toisiamme aloitteellisuuteen ja uusiutumiseen ja palkitsemme niistä.

Palveluhaluus on myönteinen asenne ja palvelualltius. Se on kiinnostusta ihmisten tarpeita ja odotuksia kohtaan sekä ammatillisuutta työtehtävien hoitamisessa ja toiminnan ja palveluiden toteuttamisessa. Palveluhaluus sisältää omien toimintatapojen arvioinnin ja kehittämisen. Palvelualltius ilmenee rehellisyytenä, luotettavuutena sekä myötätuntoisena suhtautumisena toisia kohtaan.

Strategian päivittämiseen liittyvässä palautekyselyssä tuli laajalti esiin toive avoimuuden lisäämisestä yhteisten arvojen joukkoon strategiassa.

Avoimuus tarkoittaa kaiken toiminnan läpinäkyvyyttä, avointa kommunikointia, avointa yhteistyötä yhteistyökumppaneiden kanssa sekä avoimuutta kaikessa päätöksenteossa. Avoimuutta on avoin vuorovaikutus, aktiivinen viestintä, riittävä kuuleminen, sekä vuorovaikutteinen yhteistyö.

4.3. Visio

Vantaan seurakuntien **visio** on olla:

Kaikkia ihmisiä kohtaava ja vahvistava sekä työssään uudistuva kirkko Vantaalla

Vantaan seurakuntien visio kertoo, millainen yhteisö haluamme olla. Visiossa korostuu erityisesti työyhteisön näkökulma.

Kristinuskon sanoma on maailmanlaajuinen ja tarkoitettu kaikille ihmisille. Tämä tehtävä on annettu seurakunnille kokonaisuutena. Yksittäisellä työntekijällä ja vapaaehtoisella on oma roolinsa tässä. Tulevaisuudessa seurakuntalaisten ja myös kirkkoon kuulumattomien ihmisten kohtaamisen merkitys seurakuntien työssä voimistuu ja arjen yhteistyö lisääntyy vapaaehtoistyötä vahvistamalla. Kaikkien ihmisten kohtaaminen tarkoittaa muun muassa tilaisuuksien tarkempaa kohdentamista erilaisille ihmisryhmille ja sitä, että olemme entistä enemmän läsnä siellä, missä ihmiset muutenkin ovat. Se tarkoittaa myös sitä, että pidetään hyvää huolta seurakuntien ”kanta-asiakkaista” eli ihmisistä, jotka käyvät paljon seurakuntien tilaisuuksissa. Se tarkoittaa myös sitä, että kohdataan ja pidetään rohkeasti yhteyttä niihin seurakuntalaisiin ja ihmisiin Vantaalla, jotka ovat etäällä seurakunnan perinteisestä toiminnasta.

Visiossa sana ”vahvistava” tarkoittaa muun muassa vierellä kulkemista, kuuntelemista, auttamista ja heikomman puolelle asettumista. Se on kokonaisvaltaista vahvistamista, joka lähtee uskosta ja lähimmäisen rakkaudesta ja ulottuu iankaikkisen elämän toivoon ja pelastukseen. Tavoitteena on, että seurakunta ja seurakunnan arvojen mukainen toiminta ovat osa yhä useamman ihmisen arkea. Olemme olemassa sekä heikkoja että myös niitä varten, jotka eivät tunne itseään heikoiksi. Kirkon tehtävänä on auttaa ihmisiä turvautumaan heikollakin uskolla Jumalaan.

Työssään uudistuminen ei tarkoita sitä, että luopuisimme seurakuntien ja kirkon tehtävästä, vaan tarkoitus on kehittää työtä niin, että tavoitamme ja kohtaamme ihmisiä entistä paremmin.

Kirkon hyvin hoidettu talous on laadukkaan ja pitkäjänteisen toiminnan edellytys. Hyvin hoidetun talouden avulla voimme auttaa niitä, jotka tarvitsevat apua.

Vision ilmaisu ”kirkko Vantaalla” korostaa paikallisuutta voimavarana ja sitä, että olemme osa Kristuksen ruumista Vantaalla. Kirkko toimii Vantaalla kuin yksi seurakunta, mutta visio ei ota kantaa siihen, montako seurakuntaa Vantaalla on. Kirkon toiminta on avointa sekä hallinto läpinäkyvää ja toimintaa palvelevaa.

5. Vision toteuttamista ohjaavat yhteiset linjaukset

5.1. Seurakunta tukee arjen kristillisyyttä ja kutsuu kaikkia ihmisiä uskomaan Jeesukseen Kristukseen

Arjen kristillisyyttä on muun muassa kultaisen säännön (Matt. 7:12) noudattaminen: ”Kaikki, mitä tahdotte ihmisten tekevän teille, tehkää se heille.” Elämme ihmisiksi ja uskomme Jumalaan. Arjen kristillisyyttä on myös pyhän kohtaamisen ja hiljentymisen merkityksen korostaminen ihmisen elämässä.

Kun kuuluu seurakuntaan, kuuluu yhteisöön. Seurakunta kohtaa erilaisia ihmisiä heidän elämänsymyksissään ja auttaa heitä uskomaan Jeesukseen Kristukseen. Seurakunnan tehtävä on julistaa ilosanomaa Jeesuksesta Kristuksesta.

Seurakunta haastaa sanoissaan ja teoissaan ihmiskäsityksen, joka mittaa ihmisen arvon yksipuolisesti tehokkuudella ja kuluttamisella. Luonnon kunnioitus ja ekologinen ajattelu ovat osa arkeamme. Korostamme kohtuullista elämäntapaa ja toimimme seurakuntina itse vastuullisesti ympäristöasioissa.

Toimintatapoja:

- *Tuetaan kodeissa, päiväkodeissa ja kouluissa toteutettavaa kasvatusta seurakunnan omissa tiloissa tapahtuvan kristillisen kasvatuksen ohella*

- Kehitetään jatkuvasti rippikoulutyötä kirkon uuden rippikoulusuunnitelman mukaisesti
- Viedään evankeliumia eri tavoin erilaisille ihmisryhmille
- Kokeillaan jumalanpalveluselämässä rohkeasti uutta
- Hoidetaan kirkolliset toimitukset laadukkaasti: vahvistetaan kasteen merkitystä, pidetään esillä erilaisia tapoja toteuttaa avioliittoon vihkiminen ja kohdataan ihmisiä kokonaisvaltaisesti hädän ja kuoleman hetkellä
- Järjestetään tiloja, ryhmiä, seminaareja ja retriittejä, joissa on mahdollisuus hiljentymiseen ja hengelliseen ohjaukseen
- Tuodaan ympäristöohjelman tavoitteet osaksi vuosittaista toiminta- ja taloussuunnitteluprosessia

5.2. Seurakunta ottaa toiminnassa ja palveluissa entistä paremmin huomioon erilaisten ihmisten tarpeet ja odotukset

Seurakunta on yhteisö, johon kuulutaan ja jonka yhteydessä toimitaan. Toisaalta seurakunta tarjoaa jäsenilleen ja kaikille ihmisille palveluja (esim. diakonia, kerhot, perheneuvonta, hautaus).

Seurakuntien on reagoitava yhteiskunnallisiin muutoksiin (esimerkiksi radikalisoituminen, ihmisten ja asuinalueiden eriarvoistuminen, digitalisaation myötä yhä uusia ammattiryhmiä koskettava työttömyys sekä vanhusväestön voimakas kasvu). Seurakuntiin on oltava mahdollisimman matala kynnyks. Seurakunnan on lähestyttävä myös niitä ihmisiä, jotka eivät jaksa tai muusta syystä osallistu seurakunnan toimintaan.

Jotta ihmisten olisi helppo osallistua seurakuntien toimintaan ja asioida seurakunnissa, seurakunnan toiminnasta ja palveluista on viestittävä oikeissa paikoissa ja oikeaan aikaan. Seurakunnan toimintaa ja palveluja suunnitellaan ja toteutetaan sellaisina, kuin toimintaan osallistujat ja palvelujen käyttäjät haluavat ja odottavat. Toiminnan ja palveluiden kehittämiseksi niistä kerätään systemaattisesti palautetta.

Muutto seurakunnasta toiseen ei saa katkaista seurakuntayhteyttä.

Toimintatapoja:

- *Ihmisten kohtaamisessa ja palvelemisessa hyödynnetään heidän antamaansa palautetta. Toiminnan suuntaamisessa ja ohjaamisessa käytetään toimintatilastojen ja jäsentietojärjestelmän tarjoamia mahdollisuuksia entistä paremmin ja ajantasaisemmin*
 - *Tietoa kerätään muun muassa Jäsen360-menetelmällä, palvelumuotoilun keinoin ja suunnitelmallisilla palautekyselyillä*
 - *Käytetään toiminnan kehittämisessä systemaattisesti ja aktiivisesti hyväksi tuoreinta tutkimustietoa. Tutkimusten ja palautteen perusteella tehdään muutoksia toimintaan ja palveluihin*
- *Toimitusvarauksia ja muita asiointipalveluita kehitetään entistä helpommiksi ja otetaan käyttöön sähköiset varaus- ja asiointimenettelyt*
- *Yhteydenpitoa ja vuorovaikutusta seurakuntien jäseniin kehitetään ja mahdollisuuksien mukaan otetaan käyttöön yhteydenpitoa tukevia järjestelmiä*
- *Vantaalle muuttavat otetaan seurakunnissa lämpimästi vastaan ja heille tarjotaan väylä seurakuntayhteyteen*
- *Seurakuntien jäsenille kehitetään jäsenetuja*
- *Yhteistyökumppanuuksia kehitetään määrätietoisesti*

- *Kontakteja luodaan aktiivisesti myös mielipidevaikuttajiin*

5.3. Seurakunta on hyvän tekemisen kanava

Seurakuntien ja kirkon täytyy löytää tiensä sinne, missä koetaan henkistä, sosiaalista tai taloudellista hätää. Tehtävämme on auttaa erityisesti kaikkein heikoimmassa asemassa olevia ja nostaa heidän tilanteensa yhteiskunnan tietoon.

Tutkimusten mukaan se, että kirkko auttaa hädänalaisia ja tukee syrjäytyneitä on keskeisin syy kuulua kirkkoon. Tavoitteena on, että seurakunta toimii entistäkin paremmin ihmisille hyvän tekemisen kanavana (lähimmäisenrakkaus), tarjoaa mahdollisuuksia auttaa ja viestii siitä.

”Jos kirkko haluaa pysyä uskollisena Jeesuksen opeille, lähimmäisenrakkauden ja Jumala-uskon tulee kulkea käsi kädessä.” (Eero Huovinen: Aihetta ajatella. Mietteitä piispan pöydältä. 2010)

Toimintatapoja:

- *Kannetaan oma vastuumme kansainvälisestä diakoniasta ja lähetystyöstä*
- *Etsitään aktiivisesti auttamisen tapoja, jotka kohdistuvat erityisesti kaikkein heikoimmassa asemassa oleviin*
- *Auttamistyössä ja yhteisöjen rakentamisessa verkostoidutaan monenlaisten toimijoiden kanssa. Esimerkkinä on diakonista ruoka-apua ja yhteisöllisyyttä tarjoava Yhteinen pöytä -hanke*
- *Viestitään auttamistyöstämme entistä laajemmin*

5.4. Seurakunta tukee hengellistä elämää aktiivisesti median välityksellä

Media on tärkeä väline hengellisen elämän tukemisessa. Seurakunta toimii aktiivisesti sosiaalisessa mediassa ja kouluttaa sekä työntekijöitä että seurakuntalaisia viestinnän taidoissa.

Ihmisiä kohdattaessa ja uskosta puhuttaessa ja siitä viestittäessä käytämme ymmärrettävää arkikieltä.

Toimintatapoja:

- *Työntekijöiden ja seurakuntalaisten sosiaalisen median koulutusta jatketaan*
- *Organisoidaan viestinnällinen osaaminen niin, että hyvät käytännöt leviävät ja löydetään uusia tapoja kohdata, tavoittaa ja osallistaa seurakuntalaisia median avulla*
- *Hyödynnetään ja kehitetään edelleen Jäsen360-menetelmää viestinnän suunnittelussa*

5.5. Seurakunta toimii siellä, missä ihmiset ovat

Seurakunta kutsuu ihmisiä mukaan toimintaan ja Jumalan yhteyteen. Osa toiminnasta on aina omissa tiloissa. Toimintatapana jatkossa painottuu edelleen se, että seurakunta toimii ja näkyy siellä missä ihmiset jo ovat: päiväkodeissa, kouluissa, oppilaitoksissa, työpaikoilla, kauppakeskuksissa, vapaa-ajanviettopaikoissa, laitoksissa ja kodeissa. Seurakuntien mahdolliset uudet toimitilat sijoitetaan niin, että ne tukevat tällaista jalkautuvaa toimintatapaa.

Toimintatapoja:

- *Seurakunnan toimintaa ja palveluita tarjotaan ihmisen elinkaaren eri vaiheissa oleville ja erilailla seurakuntiin kytkeytyville ihmisille heidän omista lähtökohdistaan*
- *Kosketuspintoja etsitään erityisesti niihin ihmisiin ja ihmisryhmiin, joilla perinteisesti on vähän kontakteja seurakuntiin*

5.6. Seurakuntalaiset tuovat kykynsä käyttöön osallistumalla toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen

Seurakuntalaiset otetaan mukaan ideoimaan, suunnittelemaan, toteuttamaan ja kehittämään seurakunnan toimintaa entistä vahvemmin. Paitsi, että seurakuntalaisille tarjotaan mielekkäitä tehtäviä ja toimintamahdollisuuksia, he entistä itsenäisemmin kantavat vastuuta toiminnan toteuttamisesta. Tavoitteena on, että työntekijöiden työnkuvassa korostuu itse tekemisen sijasta yhä enemmän seurakuntalaisten osallistumisen ja vapaaehtoistyön tukeminen, koordinointi sekä varustaminen (yhteydenpito, koulutus jne).

Toimintatapoja:

- *Mahdollistetaan entistä paremmin se, että seurakuntalaiset voivat käyttää osaamistaan seurakunnan hyväksi*
- *Mahdollistetaan seurakuntalaisten itsenäinen toiminta seurakuntien tiloissa*

5.7. Kulttuurien moninaisuus näkyy kaikessa seurakunnan toiminnassa

Vantaan seurakuntien alueella maahanmuuttajien osuus väestöstä kasvaa nopeasti. Kaksi kolmesta maahanmuuttajasta on kristittyjä. Tämä asettaa haasteita siihen, miten seurakunnissamme teemme monikulttuurisuustyötä. Laatumme kansainvälisen työn suuntaviivat 2020 viitoittaa tätä työtä.

Toimintatapoja:

- *Käydään uskontojen välistä vuoropuhelua ja toimitaan toisista kulttuureista tulleiden ja kantäväestön keskinäisen ymmärtämyksen parantamiseksi*
- *Tehdään yhteistyötä kotouttamisessa muiden toimijoiden kanssa*
- *Tarjotaan maahanmuuttajille toimintaa, jonka kautta he voivat liittyä osaksi paikallista yhteisöä ja seurakuntaa*
- *Luodaan yhteyksiä maahanmuuttajien omiin kristillisiin yhteisöihin*

6. Resurssit, rakenteet ja yhteistyö sekä tukipalvelut

6.1. Resurssit

Mitoitamme taloutemme sen arvion varaan, että seurakuntien jäsenmäärä suunnittelukaudella laskee vain vähän. Tavoitteena on, että jäsenmäärä saadaan kasvuun. Kirkkoonkuulumisprosentin kehityksen arvioimme kuitenkin olevan laskeva.

Talouden ja toiminnan suunnittelussa huolehdimme siitä, että vuosikate kattaa poistot. Pidämme tuloveroprosentin pääkaupunkiseudun seurakuntayhtymien tasolla. Taloudellista liikkumavaraa antavat maanvuokratulot, joiden arvioidaan suunnittelukaudella nousevan. Investointeja varten laaditaan vuosittain tarkistettava pidemmän aikavälin investointisuunnitelma. Seurakunnan toiminta- ja maksutuotot ovat vähintään 25 % toimintamenoista.

Resurssien jaossa eri seurakuntien ja eri tehtävien kesken toimimme oikeudenmukaisesti. Seurakuntien resurssienjaon lähtökohta on jäsenmäärä. Resurssien jakoa kehitetään jatkossa siten, että entistä enemmän otetaan huomioon toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen sekä erilaiset toiminnan kehittämishankkeet. Talousarviossa varaudutaan edelleen kohdentamaan resursseja muun muassa strategian painopisteitä tukeviin kärkihankkeisiin.

Henkilöstöä koskevat strategiset linjaukset sovitaan henkilöstöohjelmassa, joka on voimassa vuosiksi 2015 - 2020. Henkilöstöohjelman painopisteitä ovat tavoiteasettelun ja palkitsemisen

kehittäminen, johtaminen ja esimiestyö, henkilöstöressurssien liikkuvuus sekä työyhteisötaitojen kehittäminen. Käytämme hyväksi henkilöstön eläköitymiseen liittyvät mahdollisuudet henkilöstöohjelman mukaisesti siten, että tavoitteena on, että kahden eläköityvän tilalle ei palkata kuin yksi uusi työntekijä. Täyttölupamenettelyä jatketaan.

Seurakuntien yhteinen viestintä toteuttaa seurakuntien strategiaa viestinnän keinoin. Voimassa oleva viestintästrategia on laadittu vuosiksi 2012 - 2016 ja tulee uusittavaksi yhteisen strategian hyväksymisen jälkeen. Seurakuntien ja yhteisten työmuotojen ydinviestit ovat kytköksissä seurakuntien missioon ja visioon. Ydinviestit kiteyttävät olennaisen seurakunnan toiminnasta, joten toiminnan suunnittelusta toteutukseen on oltava ydinviestien mukaista. Ydinviestien mukainen toiminta, niihin tukeutuva viestintä ja ihmisten seurakunnasta saamat kokemukset vaikuttavat yhdessä seurakuntien hyvään maineeseen. Seurakuntien on syytä entistä paremmin kertoa siitä, mitä hyvää kirkko tekee, mutta tällöin on olennaista, että sanat vastaavat tekoja. Totuudenmukaisuus on seurakuntien viestinnän olennainen arvo. Viestinnän välineiden kirjo laajenee koko ajan ja ihmiset viettävät suuren osan ajastaan viestinnän parissa. Sosiaalisessa mediassa jokainen on viestijä. Ammattitaitoisen viestinnän merkitys on tärkeää, jotta osataan valita oikeat viestit oikeille kohderyhmille oikeaan aikaan ja käyttää kuhunkin tilanteeseen sopivia välineitä. Tulevaisuudessa korostuvat tiedon analysointi, uusien välineiden hallinta ja viestinnän rooli kouluttajana.

Hautaustoimi on yhteiskunnan kirkolle osoittama lakisääteinen tehtävä ja tärkeä osa vantaalaisten palvelua. Hautaustointa linjaava hautapaikkatarvesuunnitelma on laadittu keväällä 2016 vuosiksi 2016 - 2030. Hautaustoimen palvelut tuotetaan asiakaslähtöisesti ammattitaidolla ja pietteillä. Hautaustoimen palveluissa seurataan tarkasti kustannustehokkuutta ja kehitetään toiminta- ja palveluprosesseja.

6.2. Rakenteet ja yhteistyö

Paikallisseurakuntien ja yhteisten palvelujen yhteistyötä ja työnjakoa kehitetään määrätietoisesti. Myös pääkaupunkiseudun seurakuntayhtymien yhteistyötä kehitetään aktiivisesti ja siten, että konkreettisia yhteistyön tuloksia on vuosittain näkyvissä.

Vantaalla seurakuntarakenne on järjestetty seurakuntayhtymärakenteen mukaisesti. Seitsemän paikallisseurakunnan lisäksi osa toiminnasta on organisoitu yhteisenä.

Seurakuntien rakenteita uudistettaessa on koko kirkossa lähtökohdaksi asetettu se, että toiminta organisoituu pieninä, läheisinä jumalanpalvelusyhteisöinä ja hallinto sekä tukipalvelut organisoidaan isommiksi yksiköiksi kustannustehokkuutta tavoitellen. Seurakunnat toimivat Vantaalla tiiviissä yhteistyössä, jota koordinoi kirkkoherrojen kokous. Seurakuntarakenteiden uudistamisten tuloksia kirkossa seurataan tarkasti. Yhteisiä koko seurakuntakentän leikkaavia prosesseja kehitetään.

6.3. Tukipalvelut

Seurakunnallisen työn tukipalveluja ovat henkilöstö- ja yleishallintopalvelut, tietohallinto- ja keskusrekisteripalvelut, talouspalvelut sekä kiinteistö- ja tilapalvelut.

Tukipalvelujen tuottamisessa korostamme palveluperiaatetta, asiakaslähtöisyyttä sekä yhteistyötä seurakuntien ja yhteisten palvelujen yksiköiden välillä. Tukipalvelujen tavoitteena on mahdollistaa seurakuntien korkealaatuinen hengellinen työ.

Henkilöstöhallinnon tukipalveluissa tuetaan seurakuntien johtamista tarjoamalla asiantuntemusta henkilöstöjohtamisen, -koulutuksen, kehittämisen, työsuojelun, palkkahallinnon sekä muun henkilöstöhallinnon eri alueilla. Yhteistyössä esimiesten ja työntekijöiden kanssa yhteinen henkilöstöhallinto toteuttaa työhyvinvoinnin edistämiseen tähtäviä keinoja.

Tietohallinto (ICT) mahdollistaa seurakuntien ja tukipalveluiden ajanmukaiset tietohallinnon työvälineet. Lyhyellä aikavälillä painottuvat erityisesti toiminnanohjausjärjestelmän

hyödyntäminen, työskentelymahdollisuudet sosiaalisessa mediassa sekä jäsentietojärjestelmän kehittäminen. Sähköisiä asiointipalveluja kehitetään. Tietohallinnon kehittämistä viitoittaa tietohallintostrategia, joka päivitetään vuoden 2017 aikana.

Keskusrekisteripalvelujen tuottamisessa tavoitteena on asiakkaiden kannalta laadukkaat ja helposti saavutettavat palvelut sekä palvelujen kustannustehokkuus. Keskusrekisterin tehtävänä on kehittää myös yhteistä arkistointia sekä jäsentilastointia palvelemaan seurakuntien toimintaa ja johtamista entistä paremmin.

Talouspalveluiden tehtävänä on tuottaa kirjanpidon, kustannuslaskennan ja raportoinnin avulla ajankohtaista ja käyttökelpoista tietoa seurakuntien taloudesta ja toiminnasta. Talouspalveluiden kehittämisessä korostuvat kustannustehokkuus sekä raportoinnin kehittäminen palvelemaan yhä paremmin toiminnan ohjausta ja johtamista.

Kiinteistöpalvelujen tehtävänä on tarjota seurakunnille asianmukaiset tilat toimintaansa varten. Tilojen tarjonnassa kiinteistöpalvelujen tehtävänä suunnittelukaudella painottuu seurakuntien tilatarpeiden yhteensovittaminen. Nykyiset tilat on pidettävä kunnossa, mutta samalla on varauduttava siihen, että osasta tiloja luovutaan. Tilojen käyttöä seurataan käyttöasteella ja kustannuksilla käyttäjää kohden. Seurantajärjestelmä rakennetaan pikaisesti. Kiinteistöistä, joiden käyttöaste pysyy alhaisella tasolla jatkuvasti, luovutaan. Uusia tiloja hankitaan vain vuokraamalla ja paikoista, joissa seurakunnan toiminta tavoittaa ihmisiä siellä missä he jo ovat. Maankäytön strategia tähtää siihen, että seurakuntien omistaman maaomaisuuden vuokratuloilla voidaan lisätä käyttötalouden tuloja suunnittelukaudella.

7. Strategian seurannan järjestäminen

Strategian laatimista ja toteutumisen seurantaan varten yhteinen kirkkoneuvosto asettaa suunnittelutoimikunnan. Suunnittelutoimikunnan tehtävänä on järjestää strategian seuranta.

Strategian toteutumista seurataan vuosittain talousarvion toteutumisen yhteydessä. Strategian toteutumisen arvion pohjalta tehdään johtopäätöksiä ja mahdollisesti tarkennetaan strategiaa vuosittaisessa yhteisen kirkkovaltuuston ja kirkkoneuvoston seminaarissa maaliskuussa. Valtuustokauden loppupuolella strategian toteutumisesta varaudutaan teettämään ulkopuolisella asiantuntijalla asiantuntija-arvio.

Strategian toteutumisen arviointi ja mittaaminen edellyttävät, että strategian toteutumiselle on asetettu riittävät arviointikriteerit ja mittarit. Vision toteutumista arvioidaan muun muassa jäsenmäärän kehityksellä, kohtaamisten määrällä, talouden kehityksellä (tulot, menot), henkilöstön työtyytyväisyystutkimuksilla sekä toiminnan jäsen- ja asiakaspalautteen kehittymisellä (kyselyt). Vision toteuttamista ohjaaville yhteisille linjauksille asetetaan toimenpiteet, arviointikriteerit ja mittarit vuosittaisessa talousarviossa.